

Ese de dōne ori in septemana: Jol-a si Dōml-
nee'a; ȕra candu va pretinde importanȕia
materieloru, va esi de trei seu de patru ori
in septemana.

Preȕtiulu de prenumeratiune
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
„ diumetate de anu	4 „ „ „
„ patrariu	2 „ „ „
pentru Romania'a si strainetate:	
pe anu intregu	12 fl.
„ diumetate de anu	6 „ „

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. cores-
pondinti ai nostri, si de-adreptulu la Redac-
tiune Alte-Postgasse Nr. 1. unde sunt a se-
adresa si corespondintiele, ce privescu Re-
dactiunea, administratiunea seu speditura
cate vor fi nefrancate, nu se vor primi ȕra
cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuale si alte comunicatiuni de inte-
resu privatu — se respande cate 7 cr. de
linia; repetiri e se facu cu pretiu scadutu
Preȕtiulu timbrului cate 30 cr. pent. una data
se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pre anulu 1870.

Pretiturile de prenumeratiune sunt:

pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
„ diumetate de anu	4 „ „ „
„ patrariu	2 „ „ „

pentru Romania'a si strainetate:

pe anu intregu	12 fl. v. a.
„ diumetate de anu	6 „ „ „

Pesta, 29 Indrea 1869/10 gerariu 1870.

In comissiunea, ce senatul imperiale o emise pentru componerea adresei, ministrulu conte Taaffe dechiarȕa apriatu cumca toti ministrii si-au datu demissiunea. Imperatul inse pana acum'a, n'a primit'o nici a unuia.

Mai dilele trecute, venindu Imperatul la Bud'a, nainte de plecarea a dechiaratu ministriloru sei din Vien'a pre nalt'a indestulare cȕ densii continua afacerile si pana la sfarsirea crizei.

Ministrii se sentiescu fȕrte maguliti de acȕsta dechiaratiune a suveranului, deci — dicu oficiȕsele — cris'a e carpita. Dȕca intr'adeveru e carpita, nesmintitu a contribuitu ceva si amȕrea respectiviloru domni pentru portfȕiele ce le posedu. —

Insemnaramu in nr. tr. cumca in 27 dec. si dilele urmatȕrie, camer'a Romaniei fece vorba despre ovrei, despre numerulu si scopurile acestor'a. Discursurile oratoriloru romani, intimpinara splicatiuni fȕrte nefavorabile in diaristic'a austro-magiar. Atragemu atentiunea conatiunaliloru nostri, se fie precauti in cuvintele si datele de cari se folosescu la asemene ocasiuni, cȕci sciu pre bine ce contrari rafinati li stau la panda. Odatu ni se pare esageratu limbajulu ce descrie pre poporulu romanu atȕtu de slabu in patri'a sa propria, in cȕtu se se tȕma cȕ-lu va cutropi vagabundii. A dȕu'a e, cȕ datele statistice nu sunt precisate astu feliu, ca mistificarea se devina imposibila. Strainii deducu cȕ in Romania'a intrȕga, ovrei facu a siesea parte din poporatiune, pre candu nainte cu 21 de ani, erau numai a 27 parte. Concedemu cȕ in Moldov'a, ovrei s'au inmultitu in fricosiatu, de facu cam a sie-sea seu a sieptea parte a poporatiunei, in Muntenia e alta proportiune, cȕci, intre o poporatiune de preste trei milione de suflete, ovrei nu numera nici 50.000, va se dica nici la 50 de romani nu se vine unu ovreu. De altminte, fratii nostri de preste Carpati facu cu ovrei mai multa sfara de cȕtu trȕba. De multi vagabundii se poteau scapȕ, fora se aiba lipsa a prevesti Europei. —

La Parisu, ministeriulu celu nou, casȕ tȕte maturele nȕue, incepe a maturȕ bine. Promite a fi amiculu tuturor'a, dar totusi scȕte din posturi pre uneltele cele mai fidele ale lui Napoleone. De curundu d. Haussmann, prefectulu Parisului, cadiu viptima acestei politice, cautȕ se-si mute

calcaniele. Ministrulu de interne sterse mai multe regulaminte politiali, sterse censur'a pressei straine, censur'a telegramelor ce se trimitu in strainetate, dede concessiune de a se potȕ vinde pe strate si foi opositiunali scl. Ministrulu esterneloru, d. Daru, prin cerculariu in sciintia intrarea sa in ministeriu, ȕra diplomatiloru ce i s'au prezentatu, li-a dechiaratu simplu cȕ Franci'a nu se va amestecȕ in afacerile altoru tieri. La inceputu, d. Daru neci n'avea alta de disu, ca diplomatu. Ce va face? vom vedȕ!

Fratii nostri spaniolii, dupa ce cu colindarea pre la cateva curti nu-si gasira unu candidatu de rege, acum'a stau pre cugete se introduca o dictatura radicala pentru scurtu timpu, ca se nadusiȕca miscamintele republicaniloru. De altminte, unde ȕra dictatura mai infioratȕria de cȕtu a Isabellei? Dens'a si-va ride in punni: Vedeti rebeliloru, si voi faceti ca mine, v'ati convinsu cȕ sistem'a mea este cea buna; de ce m'ati alungatu?

Viceregele Egiptului nu vre se implinȕca promisiunile, ce le-a datu Sultanulu cu ocasiunea impacarii. Din caus'a acestei neimpliniri, cȕrt'a amenintia a se escȕ de nou. Ni vine a nu mai crede cȕ se cȕrta, pana ce nu-i vedemu luandu-se de capu.

La incheierea anului, privire preste caus'a nationala.

„De lume are parte, celu ce are car-te.“ Cu acestu proverbii, filosof'i practica a romanului demustra folosulu sciintiei si a socȕtei.

Sciintia si socȕta, romanului ambele i sunt sinonime, amendȕue le esprime cu unu singuru terminu: „carte.“

Nu face astu-feliu cȕci dȕra copiȕs'a limba romana n'ar despune de dȕue termine, ci cȕci esperiinti'a si practicabilitatea i-a datu invetiulu se unȕca sciintia cu socȕta, se le intrupȕca intr'o singura spresiune, vrendu se spuna cȕ desbinatetele nu ni potu aduce folosulu ce-lu dorim.

Asiȕ este intr'adeveru: la nemica ne folosescu invetiatur'a ce n'o exploatȕmu, seu sciintia de carea nu tienemu socȕta in combinatiunile nȕstre.

Anulu acest'a trece curundu in eternitatea, ce Ddieu i-a creat'o de locuintia. Cate-va mominte anca, atȕtu individii cȕtu si natiunile vor intrȕ in epȕca nȕua, urcandu-li-se etatea. Sub impressiunea momintelor de pre urma, se insirȕmu

evinemintele acestui anu, pentru ca se ni potȕm dȕ socȕta despre esperiinti'a si invetiaturile ce ni le-am castigatu.

1869 e bogatu de intemplari, pe tȕte terenȕle, in politica casȕ in biserica, la instructiune casȕ la economia, in literatura, cȕ-i in viȕti'a sociala.

I. La politica, vom pomeni mai antȕiu despre caus'a de nationalitate.

Deputatii magiari, dupa ce in decembre 1868 ni croira o lege de nationalitate de ne usturȕ pelea, estimpu o essecutara in tȕte partile ei cele daunȕse pentru romani. Dar dȕca ici colȕ se gasiȕ intr'ens'a si cȕte o litera favorabila nȕa, acȕst'a remase neesecutata. Asiȕ d. e. comitatele romane n'au comiti supremi romani (cine va esceptiunȕ Carasiulu, se nu uite cȕ comitele de acolo, numai cu numele e romanu), — comitate in majoritate romane d. e. Bihorulu, n'are nici unu asesoru romanu la tribunalulu scl, desȕ aceste mici favoruri ni le concede chiar acea lege magiara.

Va se dica, de aspra ce e legea, esecutarea ei este si mai aspra. Acȕst'a in cȕtu pentru detaiu.

In generalitate, principiulu ei de manecare, este pentru noi si mai instructiv. Ea ne dechiaru din capulu locului de magiari. Adeveratu cȕ in lege asiȕ e scrisu, negru pre albu, — dar ȕre in sap-ta adeveratu e cȕ noi am fi magiari? romane, intrȕba-ti sufletulu si inim'a ce spunu, adeveru e ce dice legea magiara?

Dieu la sufletulu meu, io-su romanu! — dica legea ungurulu ce va vre.

Legea ungurȕca nȕga esistinti'a nȕstra politica. Dar esistinti'a nȕstra n'o pȕte nemici. Deci negatiunea e numai o dovȕda despre sentimintele ce ni le pastrȕca ungurii, — si acȕsta dovȕda are se ni fie de invetiatura.

II. In biserica romana orientala se essecutȕ in parte Statutul Organicu. Essecutarea a fostu usioru, singuratecele intrige contrarie fura combatute bine. Fruptele de pana acum, sunt putienele, ȕra celea mari ce le sperȕmu, apartienu venitoriulu.

In biserica romana gr. cat. se facura pregatiri seriȕse pentru introducerea constitutionalismului canonicu.

Pana aci ar fi binisioru.

Este inse reu despre partea guvernului, cȕ densulu nici pana acum'a n'a tradusu in fapta principiulu despre egalitatea confesiuniloru. Este acestu reu unu isvoru abundantu de necadiuri si de suferintie.

III. Instructiunea fu condemnatu la cele mai mari lovituri. Guvernulu, in locu d'a ajutȕ scȕlele esistinti confesiunale, le amenintia cȕ sub conditiuni, impuse de lege, va se le strafȕrme in comunale.

Este o lege ce, in principiu denȕga parintiloru a-si educȕ copiȕi dupa chip-snel'a lor, — desȕ acȕst'a e supremulu dreptu naturalu alu parintiloru.

Este o lege carca, in fapta ni nȕga ceea ce ni-a concesu in teoria prin votarea autonomiei bisericesci-scolare.

Este o lege carca, cu banii nostri proprii, in scȕla nȕstra propria, combatte interesele nȕstre proprie de cultura si esistintia nationala.

Scȕla sperȕ ajutoriu, dar guvernulu nu-i dede nici pacc, necum ajutoriu. Inspaimentata de amenintiarea guvernului, ea nu-si gasiȕ scutu de ajunsu in Statutul Organicu, carele putienu vorbesce de scȕla, avendu de cugetu a face mai multu de acum nainte.

Dȕca instructiunea totusi n'a datu inderetru, — nu e meritulu legii de instructiune seu alu guvernului, ci avemu se multiamimu numai zelulu singurateciloru invetiatori si bunulu sentiu a poporulu.

Atat'a pentru instructiunea populara Cea superiȕra s'a sporitu, cu denarii natiunei, si adeca nu numai ni s'au umplutu institutele de pana acum'a, ci se infintia anca unu gimnasiu la Bradu, si sperȕmu se avemu curundu scȕla reala in fruntari'a militara.

IV. Economia fu sȕra de sȕrte cu instructiunea. In adeveru vedemu in Transilvani'a o banca de asecuratiune, mai vedemu in fruntari'a militara nisce nisiuntie — inspirate de sus — d'a formȕ mici reuniuni agronomice, dar atat'a nu ajunge pentru a ne multiamȕ; ȕra ce vedemu de aci in colo, sunt totu lucruri triste, d. e. sistem'a contributiuniloru nu s'a reformatu anca, ci ea apȕsa, casȕ pana aci, mai vertosu si in desproportiune pe clas'a ce cultiva pamentulu.

Dar de totu tristu pentru economia sunt casurile casȕ cel'a de la Tofaleu. Asemene justitia si administratiune nu incurȕgeza defeliu economi'a, — careia i trebnescu garantie mai bune.

V. Literatur'a cade sub esceptiune, cȕci ea a naintatu in 1869. N'a facutu pasi rapedi si straordinari, dar nu i s'a opritu mersulu regulatu si naturalu. Multu va se dica acȕst'a intr'unu timpu, candu luptele politice absorbu activitatea si a acelor'a cari au inclinatiune spre literatura. Se ni aducemu a minte cȕ totu estimpu, academiei romanesci i-a succesu a statorȕ unu modu de ortografia, si a face pregatiri pentru dictionariulu romanu.

Literatur'a e pentru cultura. Unu poporu, bogatu in acestea, nu se mai pȕte se-lu tiena sub apesare si in seracia.

Acȕ e cu unu motivu mai multu d'a ne bucurȕ pentru progresulu literaturii nȕstre si de a sperȕ multu de la densulu. Asemone sperantie sunt mai secure si mai indreptatite.

VI. Viȕti'a sociala intru intielesu nationalu, a mersu pasu de pasu cu literatur'a. Nu este nici unu institutu de invetiamentu in carele se fie cȕtu-va romani, nici unu orasielu de ceva Dȕmne-ajuta — fora ca se nu aiba institutul societate romanȕca de lectura, orasielulu societate seu casina. Se sporira si progresara bine in 1869. Ele lucra pretotindenia in armonia la desvoltarea nationalitatiei, la respandirea culturii nationala. Acȕst'a e regul'a. Se intielege cȕ regulele au cȕte o esceptiune, de care inse nu pomenimu cȕci „nomina sunt odiosa.“

* * *

Conchisiunea este cȕ in 1869 noi romanii am naintatu pe tȕte terenȕle acelea, pre cȕte eram numai noi de noi, cu unu picu de libertate si autonomia, neatacati si neinfestati de straini. Buna ȕra terenulu literaturii, alu bisericeii scl.

N'am potutu naintȕ pre nici unulu dintre terenȕle, cȕte stau sub influinti'a precumpentȕria straina. Buna ȕra pe terenulu politiceii, economiei, in parte alu instructiuniloru scl.

Medilȕcele de cari ne-am folositu la naintarea nȕstra, au fostu: dreptulu nostru si puterea nȕstra de viȕtia.

Medilȕcele, cu cari ne-au impeditu catu strainii, fura intrig'a si mai vertosu fictiunea.

Punendu tóte evinemințele la cum-pena, avem bucuria că ea se închina în partea noastră.

Punendu medilócele în cum-pena, care omu de precepere ar dá medilócele noastre serióse, tari si morali, pe medilócele strainiloru.

Aceste rezultate indreptatescu curagiulu si zelulu nostru, cu care intrámu în anulu nou.

Credemu în triumfulu dreptatei si alu libertatei, căci sunt virtuti, sunt daruri ddiiesci. Se fie nóa, Dómnne, dupa credintiá noastră!

In caus'a de candidare pentru cerculu electoralu alu Chisineului.

Ni se agramadescu informatiunile din tóte partile, ce nu ni-ar poté face de cátu bucuria, déca din nenorocire ele nu s'ar contradice si combate între sine.

Fie-care parte se numesce pre sine „*cea adeveratu natiunale*“ si judecandu din esceptoriuniile lor, diferinti'a între ele ar fi numai persoanele si program'a mai multu séu mai puțin u opositivitate facia cu regimulu si cu sistem'a de statu.

In astfelu de impregiurari — firesce, că este anevoia a ne pronuncia din capulu locului pentru un'a séu alta parte, un'a séu alta persoana, si — de aci va pricepe ori-cine, că ce noplacute trebeu se ni fia atacurile personali, ale caror'a publicare ni se cere candu dintru un'a, candu dintr'alta parte.

Dar este si remane regula generale, că celu ce în luptele politice nu spriginesc precini o parte, este contrariulu secretu alu tuturor; noi inse marturisimu, am dori se fimu amicii tuturor rivalisantiloru din Aradu si Chisineu, ce déca nu s'ar poté, precum credemu că nu se va poté pana'n finitu, interesulu santei cause natiunale ni recomanda, ca se lasámu se ésa la lumina fia-care parte cu argumentele sale, cu program'a sa, cu candidatul seu; pentru ca în faci'a natiunii se fimu în stare a apretia si a alege si spriginu partoa ce vom afla că sta mai aprópe de noi si de program'a noastră si carea ni va dá cea mai destula garantia pentru viitoriu. Altu interesu mai bunu si mai loialu nu cunóscemu.

Din aste consideratiuni ne induplecaramu a deschide colónele noastre pentru comunicatele veri-carei parti, pe cátu ele vor raspunde reguloróu noastre de buna-cuviintia si se vor margini la cestiuni si persoane ce stau în lupt'a electorale.

Aradu, 4. Jan. 1870.

On. Redactiune! Cerculu Chisineului din acestu eottu în 25 a. l. c. va se aléga de nou ablegatu dietalu, deóraprecum în comunu se scie, M. Romanu fostulu ablegatu fú denumitu în calitate de inspectoru scolaru si trebú se si depuna mandatulu.

Astfelu standu lucrulu, parti'a natiunala opositiunala (cáci dorere în cottulu acest'a este si part. natiun. guvernamentalá, *) a prochia-

*) Pricepeti pre a lui Constantini-Ebesfalvi? ve privepemu si noi; pricepeti pre a lui Desseanu-Iónescu Lazaru? — nu ve potemu pricepe. Red.

matu de candidatul seu pre advocatulu E. B. Stanescu din Aradu, carele la dorinti'a alegatoriloru, în 28 a. l. trecute s'a si în fatiasiatu în cerculu amintitu si spre indestulirea comuná a alegatoriloru ce erau de fatia **) se dechiará cumca primesco caudatur'a alaturandu-se resolutu programei partidei noastre natiunale opositiunale si adeca pentru principiile prochiamate în conferintiele natiunale din Temisióra si Mercurea.

Pre Stanescu acum'a lu cunóscemu, dar si alegatorii din cerculu Chisineului inca pré bine sciu, că densulu e unulu dintre barbatii cei mai devotati causei noastre natiunale, si de aceea — precum suntemu informati — recsirea lui de reprezentante dietalu alu acestui cercu e *secura*, dupa cum s'a facutu acést'a cunoscutu si printru unu telegramu dtto 30 decemvre a. tr. si asié am avé numai se ne bucurámu pentru acést'a frumósa solidaritate a alegatoriloru, — dorere inse că cu acést'a ocaziune debue se amintimu si despre unele apucaturi stricatióse causei noastre, si adoca cu multa scarba observámu cumca unii domni, cari voiescu inca se tréca de conducatori natiunali, în tóte partile se pronunciará contra candidatur'e lui Stanescu, ma neindestulindu-se cu aceste pronunciatuni private, se otarira a aci si în publicitate pentru spargerea solidaritatei frumóse carea în presinte domnesce si credemu că si în viitoriu va domni intró alegatorii cerculu din costiune, si de aceea nu trimu acea firma convingere cumca acele tendintie machiavelistice vor remané fara resaltatu.

Onorat'a redactiune a Albinei inca s'a potutu convinge despre unele tendintie de acestea produse de sentiulu resburanei personale, cáci în numerulu mai din urma alu „Albina“ avurati bunetatea a respinge cu demnitate scorniturele facute pentru despopularisarea lui Stanescu; ***) ni pare inse reu că nu ati potutu publicá acele atacuri personale, pentru ca se véda on. publicu romanu, cum unii romani sacrificá binele comunu, solidaritatea si fratietatea — intereselor private.

Bine ati disu, că prin comunicarea acestor'a ar paré o denuntiatiune contra lui Stanescu, inse acestu domnu pré aduncu póte fi machinitu că si prin acést'a se dá ocaziune ca se se presupuna cumca ar fi comisu dóra vre-o faptá antinatiunala si daunósa reputatiunii sale personale, dreptu-aceea pentru ca se se orienteie în deplinu publiculu romanu, si mai alesu pentru ca se nu se créda cumca aderinti' lui Stanescu sunt atátu de orbi, incátu so-si fie datu increderea unui individuu, carele nu merita acést'a onóre, am dori ca se se publice acele atacuri personale.

Noi intr' adinsu am facutu intrebare în tóte partile, că ce a potutu dá ansa la asemenea atacuri personale si am aflatu cumca Stanescu

**) Representandu 13. comune alegatorié a nume: Chisineu, Erdeisiu, Giufa-Varsianu, Socodoru, Nadabu, Zerind, Agya Misié'a, Sintea, Sinitea, Cinteiu, Zarandu, Fekete-Gyarmat. Coresp.

***) Nici n'am disu că ar fi scorniture, nici nu le-am respinsu ca pre atari; ci am observatu simplu că fiindu afaceri personali private, se so incercu complanarea loru privatu. Astfelu ccre sentiulu de loialitate si fratietate, pre care a-lu cultivá ni este santa detorintia. Red.

ca advocatulu preotulu S. Galbinescu din Saravola a improccsuatu Asociatiunea Aradana, pentru o pretensiune referitória la lasamentulu lui I. Cresticiu †**).

Intr' aceea dlu I. P. D. a conchiamatu o conferintia la Socodoru pentru consuatiune în privinti'a candidatur'e, — parti'da natiunala inse avendu acum'a candidatul seu, firesce că la acea conferintia numai aceia potu participá, cari intr'adinsu voiescu se lucre contra lui Stanescu si contra programei natiunale ce a profosatu elu.

Dar acestia dicu, că si ei voiescu deputatu natiunala, numai pre Stanescu nu; — deci acesti domni bine ar face daca fara patima ar aretá natiunei causele adeverate pentru cari nu potu spriginu acést'a candidatura?! Cassiu.

Aradu, în 5. Jan. 1870.

(Miscaminte electorali, din Cerculu Chisineului. Sinodulu parochialu. Amenintiarea scóleloru confesiunali.) Romanii intruniti în parti'da natiunala (pentru de a póte face posibila o complanare fratiésca cu spiretele neinoite, séu mai bine disu a staveri o solidaritate spre delaturarea unoru ingrigiri de partisari la candidarea deputatulu dietalu din acestu cercu) convocá o conferintia la Socodoru prin urmatórea —

PROVOCARE

cátra alegatorii romani din cerculu Chisineului.

Fratiloru! Comitétulu partitei natiunale politice romane din comitatulu Aradului, tiendendu-si de detorintia, în interesulu causei noastre comune, a se deprinde cu intrebarea alegerei de deputatu dietalu, ordinata de nou în cerculu Chisineului: în siedinti'a comitetulu din 5. Decembre a. c. s'a luatú acestu obieptu sub desbatere seriósa, si luandu-se în socotintia: că de astadata numai pentru cerculu Chisineului si nu pentru cercurile electorale ale Comitétulu se afla la róndu alegerea deputatulu, mai departe luandu-se în socotintia: că si la alegerele trecute mai alesu din acestu cercu se audira graifuri pentru de a se face candidatur'a deputatulu intr'o conferintia tienua în sinulu cerculu, cu intrevinerea investiatoriloru si alegatoriloru romani de acolo; — în sfarsitu luandu-se în socotintia: că de la una astufeliu de conferintia s'ar poté acceptá urmari fórté folositóre, si din acelu scopu: ca se se medilócésca incetarea partidianiloru si se se statorésca contielegerea si solidaritatea fratiésca între toti romanii din acelu cercu alegatoriu: — din tóte aceste motive s'au otaritu: cumca comitetulu partitei natiunale, afla de fólosu si de doritu, ca desemnarea candidatul romanu, de deputatu dietalu, pentru cerculu

†**) Nu este acést'a; ci fiindu că dorinti'a ce ni sprimi, o faci — precum avemu motivu a crede — cu scirea si invoierea dlui Stanescu, éca-ti spunemu că unu atacu se basédia pre unu ingagiamentu luatú si neimplinitu, pentru publicarea unei cadrele în folosulu Asociatiunii, éra altulu pre faptulu de esoperarea primirii unui clericu la cursu afara de timpu, pentru sume insemnate. Ambele fapte talmacibili si restalmacibili; ambele inse în connesiune cu persoane, cari — nu credemu se dorésca a primi role în acést'a cértá. Red.

Chisineului, se se faca de asta-data cu intrevinerea intielegintiloru si alegatoriloru romani de acolo, intr'o conferintia tienua în cutare comuná din cerculu alegatoriu; care conferintia cu acést'a se defige si conchiama la Socodoru, la cas'a comunala pre 10. Januarius 1870. calend. nou la 11. óre nainte de médiadi, — invitati fiindu la acea, afara de membrii comitetulu partitei natiunale, asiá alegatorii si intielegintii romani din cerculu Chisineului, cátu si intielegintii romani din comitatu proste totu.

Veniti dara, Fratiloru! la acést'a conferintia, unde cu poteri unite se nesumu a delaturá tóte neintielegerele, candidandu prin consuatiune fratiésca de deputatu unu barbatu demnu de increderea noastră, la a caruia persoana se potemu fi invoiti cu totii; ca asiá alegatorii romani din cerculu Chisineului se póta tiéné toti la olalta ca frati, si se nu fie inpartiti între sine în partide dusimanóse, spre batjocur'a si rusinea némului romanescu, si spre a fi de risu în ochii altoru némuri.

Comitétulu partitei natiunale n'arc ne-i unu candidatu din parca sa, dechiarandu nainte primirea candidatul alesu de cátra conferintia conchiamatá, fora de alta conditiune, de cátu ca candidatul de Deputatu se fie romanu adeveratu în cuventu si fapta, si barbatu cu caracteru nepetatu, ca astu-feliu se servésca spre laud'a si onórea natiunalei noastre si a cerculu alegatoriu.

N'ascultati, Fratiloru! de cortesi si amagitori, cari ca agenti platiti, ca nisce duhuri ai ascunsuriloru dóra umbra prin satele si casele vóstre, cu fagadúntie desierte si scorniture ne-cuviintióse, pentru ca se ve ademanésca si se ve duca la retacire în folosulu stepaniloru cari platescu, — inse spre cea mai mare stricare si a poporulu romanu, pre care prin astfoliu de viclanii voiescu a-lu rumpe de cátra intieleginti'a sa si de catra olalta; ca asiá poporulu si fratii de acél'a-si sange se se prefaca în tabere si partii vrasmasiesci între sine.

Cei-ce luca astfelu, nu sunt binevoitorii poporulu romanu, precum nu póte fi binevoitorulu turmei, lupulu imbracatu în piele de miel, care voiescu a-o invrasbi de cátra pastoriu.

Romanii în comitatulu Aradului pana aci fusera dedati a face tóte în solidaritate si în contielegere fratiésca, — ar fi durerosu, déca astadi chiar cerculu Chisineului ni-ar dá dovedé, că fratii nostri de acolo n'ar mai voi se urméze acést'a unica cale conducatoriá la mantuire.

Deci veniti la conferintia, se ne intielegemu!

Se traiésca solidaritatea si contielegerea fratiésca! se traiésca patri'a si poporulu romanu!

Datu în Aradulu vechiu 15/27. Decembre 1869.

Din insarcinare comitetulu partitei natiunale romane

Ioane Popoviciu-Desseanu, m. p. presiedinte.

Aflu de prisosu a mai face veri unu comentariu la acést'a provocare. Spíritulu si tonulu ce se desfasura aici cu multa resolutiune, — asertiunile despre incercarile de cortesi amagitorie, si apucaturile corumpatorié ale partisanelor lui Stanescu; — inspirati de nesuintie si principie contrario — fatia de ale acestei partide natiunale, sunt dóra destulu de invcederate si respi-

FOISIÓRA.

La finea anului.

In viéti'a omenésca dóra nici unu actu nu e mai momentuosu, mai seriósu si mai aduncu petrundietoriu de cátu ultimele mominte ale moribundulu

Pe faci'a celuia ce s'a impacatu acum cu mórtéa, se revelédia — asié dicendu — totu trecutul vietiei sale, — mintea-i salvata óresicum de catenele corpului pare ca lumin'a ultimoror flacar, ce se lupta c'unu intunerecu lungu indelungatu La radiele acestei lumine magice se descépta în memori'a moribundulu tóte faptele lui mai momentuóse si cu aceste se reinvia multimea momintelor pline de bucuria si de intristare diferite sentieminte impresóra sinulu seu si a aceste tóte se resfrangu pe taci'a-i luminata de radiele vietiei eterne

Si sórele, atunci si-reversa radiele sale mai cu multu farmecu si poesia, candu si-tramite ultimele sale sarutari si acést'a despartire cátu ar fi de dorerósa, déca totu de odata nu ne-ar mangaiá blandele siópte ale sperantici, — ale credintiei cumcá dupa acést'a despartire dorerósa va se vina o revedere stralucita

Credinti'a de revedere' intr'o viéti'a nóua, intr'o viéti'a eterna imblandiesce sentiemintele doreróse si de aceea omulu cu credintia intr'unu viitoriu mai ferice totu de un'a liniscitu se desparte de viéti'a trecatoriá.

Asemene sentieminte si cugote 'nalte debue se descépte în fiecare omu cugetatoriu si ultimelo mominto ale anului, — în aceste mominto serióse e fórté cu scopu se aruncámu barem o scurta privire a supr'a anului presinte, care în curendu va se tréca în abisulu trecutulu.

Numerulu presinte alu acestui organu e celudin urma care mai apare în anulu acest'a, — se stámu dara niticlu, se ni esaminámu trecutulu de unu anu, — se ni reculegemu poterile

si apoi ca recreati de nou se lucrámu si mai departe pe calea de pana acum — pe calea progresulu, fara de carea nu este viéti'a!

Anulu 1869 cu trecerea sa la cele eterne ne va face mosconitori de mai multe lucruri pretiósce, dar firesce că pe langa cele bune ni-au lasatu si multimea sarcinelor mosconite inca-demultu. — Pentru natiunea romana sunt rare cele imbucuratorié, si de aceea credu nu pré avemu se ne plangemu contra anului moribundu, cáci sermanulu — elu abunaséma ni-ar fi datu multu, déca s'ar fi potutu, — va se dica déca neamicii dreptatei si ai progresulu nu ar fi fostu inca totu asié puternici si daca fatia cu acestia noi am fi sciutu desvoltá — mai multa constantia si solidaritate!

Se ne multiamimu dara si cu cele pucine, si se ne bucurámu înainte de tóte că în biseric'a noastră de si cu 'ncetulu, dar' totusi se intr'oduse viéti'a constituionala conformu prescrielor canonice, — în asta privintia între romanii de ambele confesiuni vedemu o rivalitate nobile, de la care numai bine potemu as-

ceptá, — si aci în lini'a prima ni esprimemu adunc'a noastră multiamire pentru introducerea statutulu organicu în biseric'a resaríténa, — éra celoru de confesiunea gr. catolica aplaudámu pentru că si densii se nisuiescu pentru eliberarea biseric'e noastre natiunale de catu-siele neamice progresulu si spiritulu democraticu prochiamatu de Salvatoretu lumei.

Cu bucuria vedurámu si aceea, cumcá preotimea noastră se nisui multu pentru sustinerea scóleloru confesiunale, — ma în unele comune se afla si de acci preoti zelosi, cari pe langa serviciile bisericesci, tinerimci mai naintate în tóte dominecele si serbatorile tienua prelectiuni folositóre, — apoi luandu în consideratiune că aceste esemple rari si demne de lauda s'a ivitu mai alesu în unele comune mai mice si sermane, preotimea din comunele mari cu atáta mai de indata se imitedie pre acesti bravi pastori!

Asemene zelu au doveditu si bravii profesori din Brasieu, cari asidere au deschisu o scóla de domineca pentru tinerii romani de

cate, de a deservi ca „o iconă a situației miscamintelor electorale din Chișineu“ din carever-care interesat despre cauză această, se va poté informá pre deplinu, era opiniunea publica si-va enuncia nepartial'a judecata a sup'ra acestei discordii condamnării între frații de unu sange!

Scopulu conferinței de a mediloci solidaritate, — este bunu si salutaru pentru interesulu nostru comunu, — dar e întrebare: cá poté-se-va realizá această intențiune, candu in cercu se si pusera tóte preparativele in miscare; — candu poporul alegatoriu este cernutu si animatu pentru Stanescu, a caruia programa este cunoscuta, sub devis'a: *oposițiune fora de reserva*“ care este molcomitória si bineaudita la urechile alegatorilor, întieptiti prin pacalitur'a alegerii din anulu trecut; candu pentru reesirea lui Stanescu si neromanii, adeca: ungurii influintiati de baronulu Simonyi sunt ingagiati oblu, si cu unu cuventu: candu opintiturele corifeiloru partisanii iéu totu mai mari dimensiuni, si amenintia a elude veri ce complanare si solidaritate!!

Sum informatu cá intimpinarea lui Stanescu la Chișineu in 28. decemvre a. t. n'a fostu asié de splendida si entusiasmata precum s'a anuniciatu ca prin fulgeru electricu, — scirea telegrafica esagerata a fratelui Grozescu, in „Albina“ nr. 107; totu lucrulu mirósa a estemitate si se afirma: cá ar fi fostu o demonstratiune metehnósa si agitatória spre a careia realizare si-au alesu ocașiunea binevenita, adeca diu'a tergului de septemana (piatia) casi A. Romanu la Beiusu cu Ionescu, unde dóra mai multi poporeni erau coadunati de cátu din 13 comune, dar — se întielege — cá acestia nu se potú considerá de alegatori!

Cumca confusiunea si desbinarea între inteliginti'a romana, si alegatorii cerculu Chișineu este mare, — se poté vedé si de acolo: cá se audu facendu-se combinatiuni diferite despre persónele candidande, si anume: de *Philimonu, Bonciu, Popa, Varga, Missiciu* si *A. Popovicu*, si ce mai sciu cáta rivalitate fatia de unulu Stanescu. Vom vedé rezultatulu conferinței tienende la Socodoru. — Póte va evitá imparechiarea între alegatori, care ar fi o eventualitate trista si daunósa, — si mi e téma, ca se nu se agiteze spiritele si mai tare, alu caror'a rezultatu ulterioru se poté fórté usioru terminá cu unu „fiasco“ manificu pe partea Romaniloru, — éra pe a contrariiloru cu o „reesire eclatanta“ a unui candidat „neromanu.“ — Se fimu precauti, si cu încordata atentiune a sup'ra tuturu pasiloru ce-i fácem; apoi lasandu la o parte tóta patim'a si ambitiunea personala, se nu ni imputámu unii altor'a vin'a unei decádintie nationale — puritane si iesuitice a la fratele Lunceanu!

Organisarea bisericeasca pe bas'a statutuluu organicu s'a efeptuitu dejá si in Aradu. Festivitatele indatinatate s'au celebratu in biserica catedrala in presinti'a unei multimi numeróse de crestini piósi.

Constituindu-se sinodulu parochiale, alegendu-si de presiedinte pre Rediss. parocu localo, si asesoru consistorialu, Ioane Rusu, acestu sinodu a si tienutu pana acum'a dúe siedintie.

S'au alesu si comitetulu parochialu in care sunt alesí de membri: 1. Sigismundu Popovicu, vice-comite, — 2. Ioanu Rusu, par, si ases. cons, — 3. Dr. Atanasiu Siandoru,

profesoru preparandialu, 4. Ioane Popovicu Desseanu, 5. Lazaru Jonescu, 6. Emericu B. Stanescu, 7. Demetriu Bonciu, 8. Josifu Popovicu, toti advocati, — 9. Emanuilu Missiciu, asesori comitatensi, — 12. Ioanu Rosiu senatoru magistratualu, 13. Ioanu Papu capitianu supremu alu cetatii, — 14. Teodoru Serbu, vico notariu comitatensu, 15. Gregoriu Birisiu viconotariu magistratuale, 16. Petru Petrovicu, notariu asociatiunei, 17. Costa Obercnezu, 18. Georgiu Dogariu, 19. Gcorgiu Suciu, 20. Georgiu Sabo, 21. Georgiu Munteanu, 22. Georgiu Nemiocvu, 23. Georgiu Dum'a, 24. Ioanu Macianu, 25. Lazaru Meziu, 26. Nicolau Pecurariu, 27. Petru Florescu, 28. Petru Nicolitia, 29. Trifonu Iorga si, 30. Vasiliu Barna, — toti cetatieni din Aradu. —

Comitetulu acest'a a si tienutu prim'a sa siedintia constituanta, alegendu de presiedinte cu maioritatea voturiloru pre d. advocatu Demetriu Bonciu, si de vice presiedinte — pentru casuri de suplinire — pre d. senatoru Ioane Rosiu; éra de notariu ordinariu, pre Petru Petrovicu notariulu asociatiunei, apoi de alu doile notariu pre Gregoriu Birisiu!

Prim'a activitate ce va avé acestu comitetu a o desvoltá: este caus'a momentósa a scóloru nostre confesiunale sustienute pana acum'a prin contribuirile romaniloru gr. or. dar fiindu cá dupa usulu administratiunei introduse la magistratur'a orasiului erogatiunile recerute pentru sustinerea tuturoru scóloru s'au facutu pana acum'a cumulative din partea comunitatii magistratuale, din acestu punctu de vedé, asiá numitulu scaunu scolasticu infintiatu conformu Art. XXXVIII alu legii pentru instructiunea populara din anulu 1868. — a provocatu pe custat'a comunitate bisericesca mai de multu ca se se dechiare: déca voiesce, si prin ce midilóce — a conservá si mai departe scólele cu caracteru confesional, séu se se strafórme aceste in scoli „comunale“ pentru ale caror'a ingrigire si administratiune se vor aplica dispusetiunile provédiute in numit'a lege!

In caus'a acest'a, comitetulu parochialu a tienutu dumineca siedintia ordinaria, si prin concludu s'a dechiaratu unanimu: cá de óraće eventual'a strafórma a scóloru confesionali in comunali ar periclitá nu numai interesele bisericesi, dar si cele relative la invetiamentulu religiunariu, apoi ar amerintiá chiar si drepturile autonome garantate prin statutuluu organicu, sinodulu parochialu se face cunoscutu respectivulu scaunu scolasticu, prin o dechiariatiune serbatoréscá: cumca scólele románe gr. or. se vor conservá si in viitoriu ca *confesionale* pe bas'a îndreptatirii legali, — pe langa observarea usulu si procedurii nestramutavere in privinti'a dotatiunei invetiatoriloru, si preste totu a contribuiriloru necesarie pentru trebuintiele scolastice, fora diferintia de caracteru.

Vom vedé ce rezultatu va avé pasiulu acest'a din partea autoritatii magistratuali, si simtindu-ne îndreptatiti, cátu in sensulu legei instructiunei populara, atátu si ale referintieloru sustatátore de a pretinde succursuluu organelor administrative pentru scólele nostre confesionali in tocmai ca si in privinti'a celoru comunali, — sperámu: cá din privinti'a lipseloru necesarie materiali nu vom avé neci o scadere, prin urmare corespunzandu in deplin'a mesura

conditiuniloru prescise in lege, — in interesulu nostru nationalu, si alu educatiunei tinerimei nostre, ni vom poté conservá pururea scólele cu caracterulu loru secularu „confesionalu“ natakaveru!

Dar acest'a cu atát'a mai vertosu ni este firm'a sperantia: cáci in fruntea comitetulu parochiale stau nisce barbati de specialitate si infuintia intru tóte trebile locali, de la cari aseptámu: ca se nu lase neci pe unu minutu din vedé, interesele vitali ale causeru nostre bisrice si nationale.

Totodata am a reportá cá si epitropia s'a alesu; membrii ei sunt: Demetriu Iorgovicu, epit. prim., Moldovanu, Palincasiu si Marianu; ér pentru elaborarea unui inventariu esactu despre tóta averea bisericesca, s'a emis din sinulu comitetulu una comisiune compusa din mai multi membri, — apoi si alte comisiuni s'au mai delegatu pentru diferite afaceri speciale. — —P.—

Caransebesiu, 29 dec. 1869.

(Societatea de lectura a teologiloru diceșani. Astadi, candu suntemu amenintiatu din tóte partile cu feluri de pericle, candu tóta lumea i e contraria si toti vreu se ne contopéscá in elointe straine, nu ni remane de catu insocierea simirea in idei, si imbratisiarca generala a culturii si a sciintiei, carea singura este mediculucelu mai potine intru a dá peptu cu visólele amenintiórie ale timpulu presinte. Sciinti'a ese acea apa sacra, cu carea cautá se se adape tóti Romanii in genere si fiascecare in deoseb.

Sóre ce facemu noi pentru a ni agonisi sciinti'e? Intru adevéru, astadi Romanii au devenitu hacea cunoscutia: cá numai sciint'ia si cultur'a in sensu si direptiune *nationala*, — ii póte pue in paralela cu cele lalte popóra civilisate. De aceea vedemu cá tenerimea nostra studósa, pretutindenia forméza societati de leptura, la Ven'a, Pest'a, Oradea-mare, Beiusi, Sabinu, Cernáuti, Aradu etc. ba ce e mai multu, chiarsi pe la alte gimnasie stráne.

Si tenerimea clericala de aici, de multu nutrece in peptu-si dorinti'a de a formá societate, i déca pana acum'a nu i s'a potutu realizá acés: dorinta, caus'a a fostu numai cercustarile impecátore; acum'a tóte impedecarile s'au delatutu si tenerimea se aventá prin aptivitatea sa era scopu: cultura nationala. Ea este prin pré fatiós'a permisiune arcipastoréscá formata intr'osietate, ce pórtá namele de „*cursu practicu intru calificarea in limb'a si literatur'a romaná*“ sub conducerea eminentulu profesoru Ios. empea, care inca cu neobositu zelu a staruit infintiarea societati si si-acum lucrá cu neobintia pe terenulu acest'a. —

Acum tenerimea clericala, indata la inaugurea societatei, a si ajunsu in posesiunea unei bliotecii destulu de frumóse, si póte afirmá ein scurtu se va poté asemená cu altele, sustarie de multu timpu. Dar cine e acél'a, care avú iá marétiá de a inoztrá institutuluu teologicu o bibliotecá, ce are se fia bas'a unei bibliocii eparchiale? Celu d'antaiu fundatoriulu alu bliotecii clericala este stimatulu si zelosulu tionalistu *Ioane Iovitia*, castelanu pensiuat in Slatin'a, conf. mil. rom. banat., unchiulveposatiloru teneri Ioane si Samuulu Jo-

vita, cari celu d'antaiu a fostu unulu dintre cei mai eminenti si mai zelosi teneri, cei ce-lu cunoscuse-lu recomende acunoscutiloru se si-lu iec de modulu; éra alu doile Samuulu telegrafistu in Oradea-mare, a reposatu in 11|10 1869 in Slatin'a la acaruia immormentare au participatu mai multi clerici, dimpreuna cu d. profesoru Iosifu Tempea, aretandu-i amórea, si cu ocașiunea acés'a dlu Ioane Iovitia unchiulu amintitiloru teneri repósi, a promisú solemu a contribuí pentru infintiarea unei bibliotecii pe sém'a tener. cler. din Caransebesiu, ce'a ce s'a si implinitu in 18|11 1869.

Numerulu cartiloru donate se urca la 200, unu numeru destulu de frumósu de a se poté numi fundamentu bibliotecii cleric. carea, gratia proniei, pe di ce merge totu cresee si se inavutiesce.

Zelosulu natiunalistu Dlu Trifonu Achimescu pictoru, de iubirea ce o are cátra natiune si progresulu acosteia, imitandu pe d. Ioane Iovitia, a donatu 31 de opuri din cele mai scumpe romane.

Dlu secretariu episcop. Ioane Bartolomeu a donat 13 volume.

Dlu Nicolau Vladu teologu abs., a donatu 20 opuri, precum si fiesce care clericu dupa putintia.

Deci patrungi de bunetatea, zelulu si iubirea ce au aretatu, prin aceste fapte, amintitii DD. contributori catra tenerimea clericala si prin ace'a cátra natiunea si biserica loru strabuna, venimu a li depune tributulu de multimire si a li aretá recunoscutia nostra publica, mai vertosu Dlu Ioane Iovitia, care asiá de tare iubescé natiunea si progresulu nationalu, in cátu pe langa acés'a fapta maritimósa inca voiesce se puna bas'a si unui fondu spre infintiarea unui teatru nationalu din cóce de Carpati. — I poftimu realizare dorintiei si spriginire din partea tuturoru romaniloru adevérati.

Totu cu acés'a ocașiune aducemu multimita publica si On. Redactiuni, care au binevoitu a ni tramite *gratis* pretiuiteloru organe.

In numele tenerimeii clericale:

Constantinu Spinénu
clericu in curs. III.

PROTOCOLULU

Siedintiei a IV-a (ordinarea) tienute din partea directiunei asociatiunii nationale pentru cultura popularu romanu in Aradu, in 2 januaru nou 1870. de facia au fostu:

Presiedinte: Ioane Popovicu-Desseanu, directoriu secundariu. Membri: Mirone Romanu, Ewanuilu Misiciu, Ioane Rosiu, Demetriu Bonciu, Teodoru Serbu si Georgiu Dogariu. Notariu: Petru Petrovicu.

Nr. 27. Colectantele din Moderatu, Dlu notariu comunale Emanuilu Philimonu cu raportulu seu de dtulu 23. Decemvre, 1869 strapune sum'a de 28 fl. 40 cr. v. a. incasata de la mai multi membri restantieri de acolo, restituindu si unele dechiariatiuni aflatóre la densulu, cu acea rogare: cá fiindu ocupatu cu trebile oficiulu notariale nu se simte in stare de a sucurge si mai departe cu ajutoriulu seu de colectante, ci abdice de acés'a chiamare.

Decisiune:

Raportulu Dlu colectante se ié la cunoscutia, — si despre banii strapusi la percepto

acolo, — apoi nu potemu intru destulu a recomandá frumósu progresu alu zelosulu preotu Trifonu Siepetianu din Chiseteu in cotulu Temisiului, carele de mai multi ani instruiadia tinerimea locala in *arta musicala*, prin carea nobila nisuintia i-a succesu a formá unu „*coru vocalu*“ demnu de totu respectulu, cu care si in anulu acest'a a seceratu lauda pré meritata.

Dintre invetiatori cu lauda potemu amintí: intregu *corpulu profesorulu* din Resinari, pre T. Lungu din Timisióra, — Hatiegu din Belintiu, — Serbu din Toracu si altii, cari din respoteri se nisuiescu pentru inaintarea invetiamentulu popularu.

Nu potemu troce cu vederea si nobil'a nisuintia a tinerimei romane de la institutelu mai nalte, cari pentru latirea culturai nationale formara societati de leptura, dintre cari pana acum'a mai cu distingere s'au aretatu societatea tinerimei rom. din Orade, sub conducerea bravulu prof. de liter. J. Popfú, — apoi cea din Pesta, Viena, Beiusu, Segedinu, Blasiu si altel,

despre cari si in viitoriu credemu cá vom audi multe frumóse.

Ací cu distingere avemu se amintim si societatea tinerimei de la institutulu clericalu din Aradu, carea redese in anulu presinte fói'a „*Sperantia*“, si deóráce eram multiamiti cu acestu organu, menitu pentru cultivarea literaturii bisericesci, cu multa dorere cetiramu necrologulu acestei unice foi bisericesci si in deplinu consentimu cu ilustrulu publicistu alu nostru G. Baritiu, carele întielegendu dóra apropiarea trecerei din viétia a acestui organu tinoru si intr'a devéru plinu de sperantia, a disu cá — „este chiar rusine ca clerurile romanesci se nu fia in stare de a-si sustiené neci unu organu de publicitate pe sém'a loru!“

Asemone oveneminte triste intr'a devéru debue se machnésca pre ficcare romanu bine-simtióriu, — cu tóte acestea nu este iertatu ca se ni perdemu credinti'a intr' unu viitoriu mai fericeu pentru natiune, — noi debue se credemu cá clerulu si poporul nostru cátu de curendu va se vina la acea cunoscutia, cumca esistinti'a

nostranationala numai priu partinirea culturai se va ecurá, — si de aceea indiferentismulu mare, l'am observatu pana acum'a inca nu ni-a putu rapí credinti'a ce o avemu in sentiulu inu alu natiunei, — dar' totu deodata am coće unu pecatu, daca cu acés'a ocașiune nu iam esprime si adunca nostra parere de reutiá cu indiferentismulu dominante!

Eimpulu ca se ni cunóscemu odata starea nóra, — se ni esaminámu poterile si faptele nóre, — si se vedemu cumca pana acum'a pré mu ne-am incrediutu in poteroa nostra de viétia, pré multu am contatu pe bunetatea nemargita alui Ddieu, carele ne-a sustienutu si protu chiar si atunci, candu noi insine ne-am utu si ne uitámu de vietriulu nostru nationalu!

Sduámu csemplu de la natiunile conlocutórie — se luámu in drépta consideratiune, cumca tádi tóte natiunile, cari si-cunoscú chiamar loru, aducu cele mai mari sacrificio pe altariu culturai nationale, — si cu distingere se tivim — dar nu cu manile in sinu!

— cumca germanii din Banatulu Temisianu atara de partinirea altoru foi nationale-universale, mai sustionu inca altele provinciale, — asié vedemu esistandu foi germane in Temisióra, *Becichereculu mare, Versietiu, Biserica Alba, Lugostu, Oravitia*, si cu unu cuventu in tóte locurile mai insemnate, si noi cari suntemu cu multu mai numerosi, nu avemu nici o fói'a de tóte dilele!

Asemene esemple potú vedé si romanii din Ungaria, Transilvania, Bucovina, ma chiar si in Romania libera.

Astfelu facu tóte natiunile cari voiescu se traiéscá, si noi fatia cu acés'a nobila nisuintia, óre si mai departe se ignorámu intereselu nostre cele vitali?!

Cei ce au urechi se audia!

Si acum'a, pronuniciandu unu remasu bunu anulu vechiu, se gratulámu natiunei unu anu nou, mai fericitu!

J. Grozescu.

ratorul asociatiunii se dispune: a se estrada cvitele pe partea solvitorilor membri, care vor fi de a se tramite colectantului mai sus numitu pentru inmanuare. — Abdicerea de colectura a Dlu notariului Emanuulu *Philimonu* se ie la cunoscutia pre langa exprimerea recunoscintei pentru ustanele Dsale in trebile asociatiunii ca colectante, si in loculu Dsale se denumesc Dlu Georgiu *Deacu*, carele este pofitu a primi a-suprasi agendele colecturii acesteia, si a concurge la afacerile asociatiunii, insarcinandu-se notariulu asociatiunii, ca spre scopulu acest'a se estradee estrasulu protocolului capitulu alu membriloru aflatori in ace'a-si colectura, — si tote tipariturele dispuse sub Nr. 16. alu deciziei directiunale din a. tr. — Despre ce ambii mai sus numiti domni vor fi de a se inscintia prin estrasu protocolaru. —

Nr. 23. Se face popunere: ca din privint'a economisarii cu speselo recerute pentru lumini pe sem'a cancelariei directiunale, — catu si pentru lips'a neincungiurabila a luminarii debuintose in localitatea de lectura, — se se provéda aceste, cu lampe de petroleu in locu de lumini.

Decisiune:

Propunerea acest'a se primesce, si se decide: a se procurá din partea economatului asociatiunii doue lampe, un'a pentru cancelaria si un'a in forma de candelabru pentru localitatea de lectura.

Nr. 29. Perceptorulu asociatiunii Emanuulu *Missiciu* strapuno actele remase de repausatulu lui socru fie-iertatulu Protopopu alu *Siriei Georgiu Popescu*, ce se referescu la agendele colecturii asociatiunii; — si anume: protocolulu de licidare si estrasulu restantieriloru, apoi ofertele restante incasate in suma de 97 fl. v. a. si mei multe declaratiuni despre solvirea deobligata a oferteloru restante, tot atinse in reportulu repausatulu colectante de dtulu 31. Aug. 1869.

Decisiune:

Actele din cestiune se estradau comisiunii censoratorie de sub Nr. 16. spre pertractare; si avendu directiunea in vedero zelulu neobosita si insufletirea ce a manifestatu repausatulu protopopu Georgiu *Popescu* facia de intreprinderile asociatiunii intru naintarea scopurilor ei sublimi, si preste totu pentru promovarea culturai natiunale a poporului romanu, — nu póte intrelasa a dá espresiuine adencei condolintie pentru perderea acestui comembru si conativistulu atatu de inspiratu pentru buna starea si prosperarea culturai poporului. — Catu despre agendele referitore la colectura din *Siria*, — pentru aceste se denumesc Dlu notariu comunale de acolo Ioane *Moldovanu*, si este pofitu pentru bun'a vointia: de a primi acest'a sarcina, si a sucurge directiunii intru realizarea trobiloru asociatiunii, insarcinandu-se notariatulu a tramite cuitela estradate de perceptoratu pe parter solvitoriloru, si tote tipariturele amintite in decisulu directiunii de sub. Nrulu mai sus provocatu.

Nr. 30. Presedintele: Directoriu secundariu Ioane *Popoviciu Deseanu* prezinta una epistola a Ilustratitii Sale Dlu directoriu primariu alu asociatiunii Antoniu *Mocioni*, — prin care strapune actiunea lui Simeonu Andronu *Galbinescu* din *Saravofa*, promovata de dlu avocatulu Emericu Basiliu *Stanescu* contra asociatiunii ca erede univrsalu alu repausatulu Ioane *Cresticiu* din *Siria*, pentru 80 fl. si accesorii legali, pretinsi in desdaunsarea aloru 8. acove de vinu despre care se afirma: ca ar fi fostu depuse in celariulu repausatulu.

Decisiune:

Fiindu caus'a acest'a urginta, se dispune: a se estrada actiunea de sub intrebare fiscalulu asociatiunii. Iosifu *Popoviciu* si numai de catu prin presedintele directoriu secundariu pe langa plenipotentia de a se infatisia la pertractarea defipta po 4. l. c. nesmintitu, si ca reprezentantele asociatiunii a-si castigá informatiunile necesarie in meritulu acestei cause procesuali, apoi in contielegere cu presedintele directoriu secundariu a intreprinde tote mesurile ce se vor areta de lipsa spre apararea intereseloru asociatiunii, avendu a reportá despre resultatu la

timpul seu directiunii; — in catu s'ar recerá nescari spese pentru comparatiunea acest'a, se insarcineza perceptoratululu acesteia a le anticipi pe langa darea specificatiunii contrasemnat din partea presidiului.

Nr. 31. Pentru autentificarea acestui protocolu

Decisiune:

Se defige terminulu pe mane in 3. Ianuariu a. c. la 5. ore dupa mediadi avendu membrii de facia a se infatisia, in cancelaria asociatiunii.

Protocolulu acest'a s'a cetitu si autentictu in presint'a membriloru: Ioane *Popoviciu Deseanu*, Mirone Romanu si Petru *Petroviciu*.

Aradu, 5. Ianuariu 1870.

Ioane *Popoviciu Deseanu* m. p.
directoriu secundariu.

Petru *Petroviciu* m. p.
notariu.

Invitare de prenumeratiune

la

opulu istoricu intitulatu: „*Vechi'a Metropolia ortodosa romana a Transilvaniei, suprimerea si restaurarea ei*“ —
(unu tomu.)

Déca strabunii nostri s'ar fi ingrigit mai bine pentru insemnarea acteloru loru natiunali, bisericesci si politice, a vietii loru proprie: astadi nu am mai fi necessitati a orbeca intru intunerecu mai fara nici unu picu de imina propria, fiindu avisati la licuriturile ce via ni le impartasiescu alte lumini straine, si ciatat'a mai pucinu am fi devenitu in fatal'a peitiune, de a ni vedé chiar si originea si natiomlitatea desputandu-ni-se de catra cei straini. Si bine, déca ei din cause mai multu mai pucinu justificatore, nu-si potura implini acesta dtorintia facia cu sine si cu posteritatea: urméda ca si noi, stranepotii loru, inca se stámu cu nanik in sensu si se lasámu pre urmatorii nostri in acea-si intuncimo orba despre actele nostre? Asteia, inca se mai potu escusa, cu vitregitate timpuriloru sub care gemura, pentru neaptivitatea loru in asta directiune; déra noi cesti de aádi, ore cu ce ne-am mai sci escusa pentru neasá-rile nostre? Nemica chiar nu ar vorbi patru, ci tote contra nostra, in catu ne-am face jinovati de blastemele cele mai meritate ale dependentiloru nostri.

Pre langa acestea, se scie in comunu, a venitorulu unui poporu, ca si alu unui indridu, resulta esencialmente din presintele si tecutulu aceluia; cum vom poté deci noi réolve problemele venitorului nostru, déca ne vom sci presintele si trecutul, si acesteacum le vom sci, déca nu ne vom adoperá a se insemná cu tota seriozitatea si acuratéti'a?

Éca dara, totu atâte cause pentru é a fi activi pe tote terenele vietii nostre natiunale, pentru de a ni insemná tote actele mari si mici spre binele nostru si alu urmatoriloru nostri!

De atari convingeri érá petrunsu suscri-sulu candu se apucá de compunerea opulu seu: „*Vechi'a metropolia ortodosa romana a Transilvaniei, suprimerea si restaurarea ei*“, carele terminandu-se dejá, si facandu-se despusetiunile necesarie pentru de a se pune sub tipariu, si-ié voia a-lu recomandá on. publicu romanu spre bine voitorea primire si caldurós'a sprigimire a aceluia.

Opulu acest'a istoricu, pre catu biseicescu pre atât'a nationalu, de sine statatoriu, contine date istorice despre metropoli'a premenonata, si anumitu 1. despre esistentia, originea puse-tiunea si jurisdictiunea, si metropolitii vechiei metropolii a Transilvaniei, de la inceputu pana la suprimere-i, prin care se dovedesce ca e un'a din cele mai antice metropolii de astadi; 2. se espunu tote incercarile, nosuintile, toti pasii cati ii facura Romanii ortodosi pentru restaurarea vechiei loru metropolii, si 3. se aréda tote actele ce urmara de la restaurarea metropoliei amentite pana in timpul de facia, pre scurtu: opulu susu mentionatu cuprinde in sine intróg'a istoria a vechiei metropolii ardeleni, de la inceputu pana astadi, in catu acest'a se póte sci din datole ce ni stau la dispusetiune.

Póte ca inca si mai de multu ar fi trebuitu sa ésa cartea acest'a la lumina, inse scimu ca: ad impossibilia non datur obligatio.

Cartea acest'a va cuprinde cam la 25—26 de cóle, va avé formatu placutu in 8-vu, si va ési de sub tipariu cam pe la modiloculu lui Martiu 1870, candu se va poté tramite on. prenumeranti.

Pretiuulu unui exemplariu este numai 1 fl 50 cr. v. a., unu pretiu destulu de moderatu facia cu cuprinsulu si voluminositatea cartii, si prenumeratiunile sunt de a se tramite la subscrisulu celu multu pana in finea lui Martiu 1870.

Sibiú, in 23. Decembre 1869.

Nicolau *Popé'a*,
Protosinc. archid.

Varietati.

Neurologu. Sicula (cottulu Aradului) 28 nov. Astadi petrecurámu la momentu pe preotulu Georgiu de Bosco, repausatu in alu 68 anu alu vietiei, 42 alu preotiei. Veduvu din 22 martlu 1849. A fostu 32 de ani parocu in Fehete-Tot (cottulu Biharei) dar renunciandu la funtiune, s'a mutatu la noi, avendu-si averea de a sustiene si fora de oficiu. Lu gelescu fiii: Flóre, casatorita Novacu; Ioanu; Iosifu; Elisabet'a, casatorita Droné'a; Mari'a, casatorita Suciu, este domn'a de nume bunu in scrierile romane beletristice si poetice; ginerii: Eutimiu Novacu, Georgiu Droné'a, Petru Suciu; nurorile: Flóre Buni'a, An'a Bogdanu, precum si 17 nepoti si doi stranepoti, apoi fratele seu Demianu de Bosco, si sora-sa Mari'a de Bosco. La inmormentare la petrecutu multime de poporu, avendu multi amici si cunoscuti numerosi, cari toti lu deplangu cu durere. Natiunea a perdutu unu natiunalistu fórtu zelosu, clerulu pre unu barbatu luminatu, societatea pe unu parinte de modelu prin educatiunea ce a dat'o familiei sale, desi mai numai singuru port'i acesta sarcina cáci i repausá soc'la de timpuriu. Amórea si stim'a comuua, ce si-a castigatu prin virtutile sale, ne face se-lu avemu pururia in suveniru. Fie-i tieren'a usióra si memori'a eterna!

— *O visita la ovrei din Bucovin'a.* Se scie ca Bucovin'a geme de ovrei; inmigrati din Poloni'a sub auspiciile guvernelor austriace. Acum ni spunu foile nemtiesci ca, acestoru ovrei li-a facutu visita dlu Levi, carele siede in Bucurosci, unde intre altele face si pre agentulu „Aliantiei universale israelite“ de la Parisu. A voitulu jupanulu Levi se se infórme in fati'a loculu despre starea ovreiloru din Bucovin'a. Nu ar avé dsa pofta a creá si in Bucovin'a o cestiune ovreesca? Si Bucovin'a e tíera romanéscá!

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa inscintarea telegrafica din 8. ianuar.)

Imprum. de statu convertutu cu 5%. 60.75 Imprum. nationalu 71.— Actiunile de creditu 265.50; — sortiurile din 1860: 99.—; sortiurile din 1864: 118.—; Obligatiunile des-sarcinarii de pamentu, cele ung. 79.—; bannatic 77.25; transilv. 75.25 bucovin. 73.— argintulu 120.65; galbenii 5.77; napoleonii 9.84.

Concursu.

Pontru ocuparea parochiei vacante gr. or. din *Mihelu* protopresbiteratulu Oradii-Mari, statatóre din 90, case, inpreunata cu folosirea unei 1/2 sessiuni de pamentu si venitele stolare, intielegendu-se si birulu de la tota cas'a 1/2 de vica.

Subscrisulu comitetu, dupa intielegerea cu Dnului protopopu tractualu, prin acest'a escrie concursu, avendu aspirantii recursurile sale conformu „statutului organicu“ pana in 20. Ianuariu a. c. st. v. a le tramite Dnului protopopu tractualu Simionu *Bic'a*, in Oradea-Mare. —

Datu in *Mihelu* la 20 Decembre 1869 st. v.

(1—3)

Comitetulu parochialu.

Escriere de concursu.

In urm'a inaltei ordinatiuni a Ministeriului reg. ung. de Cultu si Instructiune publica Nr. 22148. 1869. se face d'n partea deputatiunii fonduriloru solarie gr. or. d'in Pest'a cunoscutu, ca au devenitu in vacantia mai multe stipendie d'in fundatiunea lui Atanasiu Balla, pentru studinti de ritulu gr. or. cari absolvira scolele elementari si nu studieza nice la colegiele reformate d'in Dobritinu si Sárospatak, nice la gimnasiulu evangelicu d'in Posioniu unde si asé sunt stipendie de ale fundatoriulu lui numitu, ci la alte gimnasie, séu la Univers d'in Pest'a ori la cea d'in Vien'a séu pentru aceia, cari studieza teologi'a in Carlovitiu. Cei ce vor fi consangeni cu fundatoriulu se vor preferi.

Doritorii de a capeta vre unulu d'in stipendieile acesteia au a-si asterno cererile cu urmatoriele documinte:

1. Cu documentu despre pusetiunea publica ori privata a parintiloru séu altoru consangeni.

2. In casu de consanginitate cu fundatorulu, cu testimoniu demnu de credintia despre acest'a. Suplicele astfelu instruate, au a se tramite celu multu pana in finea lui ianuariu 1870 s. n. in localitatea, oficiulu deputatiunii fonduriloru scolari, gr. or. in Pest'a, Strata arborelui verde (Grüne Baumgasse) Nr. 23.

Pest'a 18.30. nov. 1869.

(3—3)

Concursu

pentru ocuparea postulu invetiatorescu la scóla confesionala romana gr. orient din Zorlentiulu micu, protopresbiteratulu Caransebesiului, cu terminu pana la finea lu Ianuariu a. v.

Salariulu in bani consta din 60 fl. a. 25 meti de cucurudiu

1. maje de lardu
1/2 „ „ sare
12 lb. „ lumini

8 stangeni de lemne pentru sine si scóla.
2. jugere de livéda.

Cortelu naturalu cu 2 incaperi, o cuina, camera, curte cu grajdu, gradina de legume de 1000^o □.

Doritorii de a ocupa acestu postu vor avé se produca;

1. Atestatu de calificatiune de la ven. consistoriu diec. alu Caransebesiului;

2. Atestatu despre absolvarea cursulu pedagogicu din Aradu;

3. atestate despre sciintiele pregatitorie, castigate nainte de a intrá in institutulu pedagogicu,

4. atestatu despre comportatiunea morala, si in fine

5. atostatu de botezu.

Concurentii vor substerne petitiunile in-zestrate cu atestatele predise in origine la comitetulu parochialu, si acele petitiuni in cari vor lipsi vre-unu atestatu din cele 5, séu vor sosi dupa inchoierea terminulu prefiptu, nu se vor lua in bagare de séma, ci se vor napoia.

Zorlentiulu micu in 14. Decembre 1869.

(3—3)

Comitetulu parochialu

in contielegere cu protopresbiterulu loculu.

Concursu.

Pentru vacant'a parochia din *Siagu*, indiestrata cu emolumintele de o gradina, una sesiune de pamentu parochiale, 23 chible de graú, si stol'a de la 75 de case, se deschide concursu pana in 20. Ianuariu 1870. pana candu doritorii de a dobandi acesta parochia sunt avisati recursuriloru loru provédute cu estrasulu de botezu si cu atestatul consistoriale despre calificatiunile loru, adresande catra sinodulu parochiale distr. Domnu Protopresviteru a Timisiorii a le substerne. *Siagu*, in 15. Dec. 1869.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea:

(3—3)

Mel. *Dreghiciu* m. p.
Prot. Timis.

